

Apolinář slaví 75 let

Citace | MIOVSKÝ, M. Apolinář slaví 75 let. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi*. 2023; 6(2), 67–68.

Vážení čtenáři časopisu APLP, kolegové,

je mi velkým potěšením podělit se o několik úvah spojených s letošním polokulatým výročím vzniku nejstaršího, kontinuálně existujícího rezidenčního programu pro léčbu závislostí v naší zemi. Různým historickým reflexím již bylo věnováno mnoho prostoru a dále poodkrýt kořeny vzniku Apolináře bude i pro budoucí historiky oboru jistě výzva. Dost na tom, že toho stále víme poměrně málo o programech, na které Jaroslav Skála navazoval, a myslím, že jak Velké Kunčice, tak Tuchlov přinesou při dalších analýzách nejedno překvapení také ve vztahu k Apolináři. Velmi málo toho stále ještě víme o svépomocných aktivitách doprovázejících naši instituci a vytvářejících velmi specifický typ symbiózy nacházející své paralely u velkých programů v zahraničí. To zásadní ale při každém výročí není jen minulost. To skutečně důležité je spojeno s přítomností a budoucností.

V životě instituce není 75 let žádný věk. Samozřejmě jsme si zvykli na rytmus a tempo těchto bláznivých časů a již nikomu nepřipadá divné, že mnohé instituce vznikají a zanikají rychleji, než jsme si jich stačili všimnout. Ale možná právě proto instituce, které „prověří čas“, jsou pro nás těmi, které dávají něco navíc. Je možné je snadno kritizovat – z povahy věci čím více je o nich známo a více lidí jimi prošlo, tím více nedostatků je možné vidět a tím více názorů je možné slyšet. To je zcela v pořádku. Je snadné se vůči takové instituci také vymezovat – tradice vždy znamená riziko zpomalenosti, zastaralosti, ztráty dynamiky atd. Tradice nemá prostě jen výhody. Má také svá rizika a je vlastně někdy také tíživou, zavazující, možná někdy svazující. Důležité při tom celém je, zda se na takovou instituci díváte z venku, nebo zevnitř. Zda se na ni díváte jako partner, nebo jako konkurent. Zda jako budoucí, nebo minulý pacient. Zda jako potenciální, nebo minulý pracovník, stážista, student atd. Ta barevnost, musím říci, že mě vlastně velmi baví. Nemám rád nudné a jednoduché věci a mám rád výzvy. Apolinář se pro mě stal největší pracovní výzvou a současně také důležitým nástrojem. Zobrazují se v něm všechny kritické momenty celého našeho oboru a jeho dalšího směřování.

Není vůbec jednoduché uvažovat o nějakém rozumném dlouhodobém vývoji devíti klinických oddělení – a kromě skvělého tandemu primáře a vrchní sestry jsou to šéfové každého z oddělení a jejich staniční sestry, kdo mají své vize, přání, nápady. Reforma psychiatrie zamíchala kartami v mnoha aspektech a zvládnutí vícezdrojového financování a kombinace zdravotní a sociální péče, to jsou velmi živá témata v našem domě. Ještě jsme ani nedokončili své registrace jako poskytovatel sociálních služeb a již jsme začali pilotní ověření ergoterapeutické a fyzioterapeutické komponenty a jejího financování. Sotva skončil úspěšný projekt ARP-AD (Program podpory psychiatrických ambulancí s rozšířenou péčí pro adiktologické pacienty na zprovoznění a pilotní ověření ambulance pro adiktologické pacienty) transformující naši druhou největší ambulanci, máme před sebou diskusi a hledání cesty pro transformaci našich doléčovacích programů a jejich dalšího směřování. O nedokončeném a stále na investici čekajícím transformačním procesu dospělého a také dětského detoxu, to ani nemluvíme.

Univerzitní část Apolináře, která je institucionálně tou „mladší částí kliniky“, se připojovala logicky poměrně obtížně a pomalu. Od roku 2012 uteklo několik let – je tak jasné, že homogenizace, propojování a vzájemné sžívání je stále velkým tématem. Nicméně výsledky posledních let ukazují, že zde dluh není. Je to složité a nesnadné, ale funguje to. Úspěch České asociace adiktologů ve vytvoření, legislativním ukotvení a prosazení specializace klinický adiktolog, to je společný výsledek. Ten mě hřeje velmi – aktuální vydání standardu ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví České republiky pro mě v tomto není jen ona třešinka na dortu. Je to silný symbol a závazek. Apolinář zde plní svoji roli dovnitř i ven. O bolavém kurzu S4 ani nemluvíme. Tam si celý proces ještě vezme své, aby skončil rozumným kompromisem. Nicméně univerzitní část nyní čeká ještě větší výzva, která prověří propojení

celého Apolináře spolehlivě. Po osmi letech příprav, tvrdé práce, hádek a diskusí jdeme s kůží na trh a v roce 2024 otevíráme mezinárodní program magisterského studia adiktologie v anglickém jazyce. Jinými slovy, dobrovolně jdeme do toho, že si budeme moci vyzkoušet, jak mnoho je ta „naše adiktologie“ doopravdy mezinárodní a do jaké míry nejen výzkumná, teoretická a nácviková část studia obstojí, ale zda obstojí také naše klinická báze. Bude to velká prověrka a konfrontace pro všechny zapojené a možná, že se o sobě dozvíme více, než jsme chtěli. Je to ale jako psychoterapie, prostě až do toho jdete a až se s tím začnete popasovávat, tak teprve zjistíte, jaké to je, a kde a kdo jste. Zdá se, že jsme si něco takového na sebe připravili, již to nyní nejde zastavit a rozhodně to nepůjde „okecat“ nebo se za něco skrýt. Prostě za rok touto dobou máme u přijímacích zkoušek neznámý počet uchazečů z celého světa a ti z nich, kteří nastoupí, ti nás jistě nebudou šetřit.

Chtěl jsem se při této příležitosti podělit o několik dilemat, úvah, stresů, které mám spojené s letošním rokem a výročím. Je toho mnohem více a to mě těší – od úžasných prvních krůčků v budování sesterského vzdělávání v adiktologii až po rozvoj infrastruktury v prevenci, jako je SEPA (School-based Prevention Activity Evidence – Systém národního monitorovacího rámce pro monitoring poskytovatelů preventivních a intervenčních služeb) nebo celá platforma IPREV (Interaktivní platforma podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování). Dává mi to naději, že se v našem domě dělá stále dobrá klinická práce, že se tato práce má kam vyvíjet a chce se vyvíjet, že zde snad studentům něco hodnotného dáváme a že snad trochu jako instituce přispíváme do společného díla budování našeho oboru. Děkuji všem, kteří s námi spolupracují a různě nás podporují. Bez toho by to nešlo. Těší mě to a jsem za to vděčný. A těším se, že 75 let bude příjemnou zastávkou a celý náš tým bude moci pokračovat v další cestě.

V Praze 11. května 2023

prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.

přednosta Kliniky adiktologie a proděkan 1. LF UK